

سوال

جوانی هستم در شرف ازدواج. جایی که می‌خواهم ازدواج کنم کاری انجام می‌دهند که به آن **قرائت فاتحه** می‌گویند، به این صورت که هرگاه مردی قصد ازدواج می‌کند سوره‌ی فاتحه را می‌خوانند و به این مناسبت عده‌ای از نزدیکان مرد را دعوت می‌کنند و از آنان با شیرینی و شربت پذیرایی می‌شود. آیا خواندن فاتحه در این حالت سنت است؟ و اگر چنین است چه آثاری بر این کار مترتب می‌شود؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

خواندن سوره‌ی فاتحه هنگام عقد ازدواج یا خواستگاری سنت نیست بلکه بدعت است، زیرا اختصاص چیزی از قرآن برای یک کار خاص جایز نیست مگر بر اساس دلیل.

ابوشامه‌ی مقدسی در **الباعث علی إنکار البدع والحوادث** (۱۶۵) می‌گوید:

مخصوص گرداندن عبادات به اوقات خاصی که شریعت قرار نداده شایسته نیست، زیرا شخصی مکلف صاحب اختیار تخصیص نیست و این در اختیار شارع است.

از علمای کمیسیون دائمی فتوا پرسیده شد: آیا خواندن سوره‌ی فاتحه در هنگام خواستگاری مرد از زن بدعت است؟

آنان چنین پاسخ دادند:

خواندن سوره‌ی فاتحه هنگام خواستگاری مرد از زن یا هنگام عقد بدعت است.

همچنین بر خواندن سوره‌ی فاتحه هیچ یک از احکام عقد مترتب نمی‌شود زیرا خواندن فاتحه به معنای اتمام عقد نکاح نیست و مهم قبول و ایجاب با حضور ولی زن و دو شاهد است.

سنت این است که هنگام عقد نکاح **خطبه‌ی حاجت** خوانده شود.

از عبدالله بن مسعود - رضی الله عنه - روایت است که گفت:

رسول الله - صلی الله علیه وسلم - خطبه‌ی حاجت را در هنگام نکاح و دیگر کارها به ما یاد داد [که چنین است]:

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ، نَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ، وَنَعُوذُ بِهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا، مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يُضِلِّ فَلَا هَادِيَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.

(ستایش از آن الله است، از او یاری جسته و آمرزش می‌خواهیم و از بدی‌های نفس خویش به او پناه می‌بریم. الله هرکه را هدایت کند او هیچ گمراه کننده‌ای نخواهد داشت و هرکه را گمراه سازد هدایتگری نخواهد یافت، و گواهی می‌دهم که معبودی به حق نیست جز الله و گواهی می‌دهم که محمد بنده و پیامبر اوست).

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا [نساء: ۱]

(ای مردم از پروردگارتان که شما را از نفس واحدی آفرید و جفتش را [نیز] از او آفرید و از آن دو مردان و زنان بسیاری پراکنده کرد پروا دارید و از الله که به [نام] او از همدیگر درخواست می‌کنید پروا نمایید و زهار از خویشاوندان مبرید که همواره الله بر شما نگهبان است)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ [آل عمران: ۱۰۲]

(ای کسانی که ایمان آورده‌اید تقوای الله را آنگونه که حق تقوا است پیشه سازید و نمیرید مگر در حالی که مسلمانید)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيداً (۷۰) يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ فَقَدْ فَازَ فَوْزاً عَظِيماً [احزاب: ۷۰ - ۷۱]

(ای کسانی که ایمان آورده‌اید تقوای الله را پیشه سازید و سخنی استوار گویند (۷۰) تا اعمال شما را به صلاح آورد و گناهانتان را بر شما ببخشد و هر کس از الله و پیامبرش اطاعت کند بی‌شک به رستگاری بزرگی نائل آمده است)

این روایت را ابوداود (۲۱۱۸) روایت کرده و علامه آل‌بانی در صحیح سنن ابی داود آن را صحیح دانسته است.

اما مردم از این سنت روی گردانده و به بدعت چسبیده‌اند. از الله متعال مسالت داریم که مسلمانان را به زیبایی به دینشان باز گرداند.

والله اعلم